ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ

ਬਨਾਮ

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਥ੍ਰੀ. ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2008 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 6825)

25 ਨਵੰਬਰ, 2021

[ਐੱਲ. ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਅਤੇ ਅਨਿਰੁੱਧਾ ਬੋਸ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1925: ਐੱਸ.63 - ਗੈਰ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਸੀਅਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ - ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਯੂ/ਐੱਸ.63 - ਹੋਲਡ: ਐੱਸ ਦੀ ਲੋੜ। 63 ਇਸ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਮਕੈਨੀਕਲ ਪਾਲਣਾ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਗਵਾਹ ਮੂਲ ਮੁਦਈ, ਪਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ - ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ - ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਥਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ - ਤੱਥ ਖੋਜ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਐੱਸ.63 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਤੱਥ ਖੋਜ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸਿਰਫ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ - ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਆਉਣ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤੱਥਾਂ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਗਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ. ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਆਯੋਜਿਤ: 1.1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1925 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 63 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਗਠਨ ਸਿਰਫ ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਵਸੀਅਤ ਦਾ ਲਿਖਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੋ ਤਸਦੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਥਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਮਕੈਨੀਕਲ ਪਾਲਣਾ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੱਥ ਖੋਜਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇ। [ਪਰਾ 7] [525- ਐੱਫ-ਐੱਚ; 526-ਏ-ਬੀ]

1.2 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਦੋਵੇਂ ਤੱਥ ਖੋਜ ਅਦਾਲਤਾਂ- ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤੱਥ ਖੋਜਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਆਉਣ ਲਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 100 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਖ਼ਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 7, 8] [526- ਜੀ-ਐੱਚ; 527-ਏ-ਬੀ]

1.3 ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਵਾਲ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ 2 ਤੋਂ 4-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਤੋਂ 4 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮਰਹੂਮ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਅਸਚੀਟ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇ-ਭੂਮੀ ਉੱਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 9] [527- ਡੀ-ਈ]

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2008 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 6825

1982 ਦੇ ਆਰ.ਐਸ. ਏ ਨੰਬਰ 1820 ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਮਿਤੀ 05.05.2008 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।ਡਾ: ਮੋਨਿਕਾ ਗੁਸਾਈਂ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਅਭਯਾ ਕੇ. ਬਹੇਰਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੌਰਭ ਤਿਵਾੜੀ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੇ. ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਅਮਿਤ ਸਾਹਨੀ, ਬਾਨੇ ਦੇਸਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੀਮਾ ਚੌਹਾਨ, ਆਰ. ਸੀ. ਕੌਸ਼ਿਕ, ਐਡਵ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਅਨਿਰੁੱਧਾ ਬੋਸ, ਜੇ.

1. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਹੈ ਜੋ 5 ਮਈ, 2008 ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਲਈ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਮਕਾਲੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖੋਜ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ 52 ਕਨਾਲਾਂ ਅਤੇ 3 ਮਰਲੇ ਵਾਲੀ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ) ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ। . ਵਸੀਅਤ [ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ] ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਲਿਖਤ ਦਾ ਸੁਭਾਅ "ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਮੇਰੀ ਸਵੈ-ਐਕਵਾਇਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਟੀ ਡੋਗਰਾਂ ਕੈਥਲ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੋਰ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ"

2. 15 ਜਨਵਰੀ, 1975 ਨੂੰ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ (ਜਿਸ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ), ਵਿਸ਼ੇ-ਜਮੀਨ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮੂਲ ਮੁਦਈ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਨੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਜਤਾਇਆ ਸੀ- ਮਰਹੂਮ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ 10 ਦਸੰਬਰ, 1974 ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਾਰੀਖ)। ਉਸ ਨੇ ਉਕਤ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦਾ ਸਵਰਗੀ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਖੂਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਮਰਹੂਮ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਵਸੀਅਤ ਵਿਚ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੇ ਲੜੀ ਹੈ, ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਮਰਹੂਮ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਉਕਤ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਕੇ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਸਚੀਟ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਰਾਜ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 29 ਮਈ, 1978 ਨੂੰ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

> "ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੰਤਕਾਲ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੈਰਾ ਨੰ. ਮੁਦਈ ਦਾ 1 ਅਤੇ ਸਾਲ 1972-73 ਲਈ ਜਮਾਂਬੰਦੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵਿਚ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਰਿਣਾਮੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਨਾਲ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਲਾਮੀ ਜਾਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੂਟ ਦੀ ਲਾਗਤ. ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਜਿਸ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਹੱਕਦਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
>
> **(ਪੇਪਰਬੁੱਕ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਦਈ ਦੀ ਕਾਪੀ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ)**

3. ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ), ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ) ਅਤੇ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ) ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 2 ਤੋਂ 4. ਉਹ ਮਰਹੂਮ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ (ਉਸ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ) ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਨਿਯਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਦਾ ਵੀ ਦਿਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਿਰਲੇਖ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 3 ਅਤੇ 4 ਦਾ ਵੀ ਦਿਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ 2.

4. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 22 ਅਕਤੂਬਰ, 1981 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੇਵਲ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ (ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

> "7(ਡੀ) ਜਿਸ ਬੇਵਕੂਫੀ ਅਤੇ ਅਚਨਚੇਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਚਾਨਕ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਵਸੀਅਤ ਦੁਆਰਾ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੁਰੂਸ਼ੇਤਰ ਨੰਬਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵਸੀਅਤ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ। ਕੀ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਹੋ), ਮੈਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ

ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸੰਮਨ ਕੀਤੀ ਫਾਈਲ ਕਾਪੀ 'ਤੇ ਵਸੀਅਤ ਸਾਬਕਾ ਏ.1 ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.4 ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂਜ਼ 1,2,3 ਅਤੇ 4 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ। ਇਆਨ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਸੀਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 1 ਮ੍ਰਿਤਕ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ।"

(ਪੇਪਰਬੁੱਕ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਤੋਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਹਵਾਲੇ)

5. ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 20 ਜੁਲਾਈ, 1982 ਨੂੰ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ:-

"14. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਅਨਸੀਲ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਇਕਸਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਵਸੀਅਤ ਉੱਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਵਸੀਅਤ ਉੱਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ. ਵਸੀਅਤ ਲਾਇਸੰਸਸ਼ੁਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੇਖਕ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਲਿਖਾਰੀ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਗਵਾਹ ਗਵਾਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 1 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖੋਜ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਪੇਪਰਬੁੱਕ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਤੋਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਹਵਾਲੇ)

6. ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਕੀ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲਾਈ ਗਈ ਵਸੀਅਤ ਸੱਚੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।"

(ਪੇਪਰਬੁੱਕ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਤੋਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਹਵਾਲੇ)

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੱਥ ਖੋਜ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ:

"ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜੇਕਰ ਵਸੀਅਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹ ਦੋ ਸੁਤੰਤਰ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ, ਵਸੀਅਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਉਚਿਤ ਅਮਲ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਮਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਰ ਅਤੇ ਲਿਖਾਰੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਸੀਅਤ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਅਮਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਚੰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਦਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਮੀ ਵਸੀਅਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਝੂਠੀ ਅਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਹੈ।

ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਜਾਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹੋਰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਪੇਪਰਬੁੱਕ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਤੋਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਹਵਾਲੇ)

7. ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1925 ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਗਠਨ ਸਿਰਫ ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਭਾਰਤੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1925 ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਵਸੀਅਤ ਦਾ ਲਿਖਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ। ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦੋ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵੇਂ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਥਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1925 ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਮਕੈਨੀਕਲ ਪਾਲਣਾ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੱਥ ਖੋਜ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇ। 1925 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਇਹ ਹੈ: -

> "63. ਗੈਰ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਅਮਲ–ਹਰ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਕਿਸੇ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਿਪਾਹੀ ਜਾਂ ਅਸਲ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ, [ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਜਾਂ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਏਅਰਮੈਨ] ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਇਕ ਮਲਾਹ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ: -
>
> (ਏ) ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਸੀਅਤ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਆਪਣਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।
>
> (ਬੀ) ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਜਾਂ ਉਸ ਲਈ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ।
>
> (ਸੀ) ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੇ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵਸੀਅਤ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਸੀਅਤ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਸੀਅਤ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤਕਰਤਾ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਦਸਤਖਤ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਗਵਾਹ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਵਾਹ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1925 ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤੱਥ ਖੋਜਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਆਉਣ ਲਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਦੇ ਹਾਂ

ਦੀ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

8. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

9. ਮਰਹੂਮ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ: 2 ਤੋਂ 4 ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਤੋਂ 4 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਤੋਂ 4 ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1925 ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਅਤੇ 48 ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇ-ਭੂਮੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਵਾਲ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ 2 ਤੋਂ 4 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਅਸਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਨੰ. 2 ਤੋਂ 4 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮਰਹੂਮ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇ-ਭੂਮੀ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਕਲਪ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

10. ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਸਲ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਨੰ. 2 ਤੋਂ 4 ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

11. ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

